

22/23 Israëls eerstgeborene behoort JHWH Exodus 22/23

Lees Exodus 22:18 – 23:19 en vat dit kort voor jezelf samen. Zou je zelf al kunnen bedenken wat het meest centrale vers is en zie je dat bepaalde verzen qua inhoud zich herhalen, aanvullen of met elkaar in contrast staan?

Mozes ontving diverse wetten die het sociale leven betroffen. JHWH had Israël vrijgekocht ten koste van de eerstgeborenen van Egypte. Nu verlangde Hij de eerstgeborenen van Israël zélf als erkenning dat alleen Hij de wereld geschapen heeft met alles wat daar op is en dat alleen Hij het waard is te worden aanbeden. De principes van het offeren op de juiste wijze werden uitgelegd.

Het chiasme is als volgt:

A (22:18-20) Offer alleen aan JHWH; tovenarij, seksuele perversiteit en offers aan afgoden: dood!

B (v21) Buit een vreemdeling niet uit/onderdruk hem niet, u bent zelf vreemdeling geweest in Egypte

C (v22-25) Behandel weduwen en wezen goed anders.. dood! Reken volksgenoten geen rente

D (v26-27) Onthoudt je naaste niet de 1ste levensbehoefte; wees genadig zoals JHWH genadig is.

E(v28) Vervloek de rechters niet en verwens de leiders van het volk niet.

F(v29a) Offer JHWH de eerstelingen van je oogst.

Centrale as (v29b) **De eerstgeborenen van uw zonen moet u Mij geven.**

F(v30) De eerstgeborenen van de veestapel moeten geofferd worden op de 8ste dag.

E (v31) Wees geheiligd voor Mij en eet om die reden geen onrein vlees.

D (23:1-5) Red het vee van je vijand indien nodig en werk niet mee aan kwade praktijken

C (v6-8) Neem geen geschenken aan in een zaak om rechtvaardigheid en maak je niet schuldig.

B (v9) Onderdruk vreemdelingen niet want jullie zijn zelf vreemdelingen geweest in Egypte.

A (v10-19) Gedenk de sabbat en het sabbatsjaar en de 3 opgaans-oogst-feesten; blijf ver van andere goden. *De eerstelingen van de 1ste vruchten van uw land moet u in het huis van JHWH, brengen.*

Vergelijk A met A, B met B enz. Zie je de aanvullende overeenkomsten of contrasten tussen de verschillende niveau's? Hieonder kun jij je bevindingen checken.

Niveau A: Afgoderij, geen andere naam dan de Naam van JHWH, sabbat en overspel: het 2de, 3de, 4de en 7de gebod werden verduidelijkt om inzicht te verschaffen over welke praktijken bijdragen aan afgodendienst of juist aan ware aanbidding. Het contrast tussen rechtvaardigen en onrechtvaardigen werd zo onderstreept en de gezette tijden, sabbatten en Opgaansfeesten werden verordend.

Niveau B: Een herhaalde positieve waarschuwing om vreemdelingen goed te behandelen. Wie zijn vreemdelingen? *Een vreemdeling is een persoon die zijn vroegere woonplaats heeft verlaten en geen plaatselijke familie heeft van wie hij ondersteuning, bemoediging, raad en zorg kan ontvangen en die wenst te wonen temidden van JaH's volk. Een vreemde is tevens iemand die niet lichamelijk af stamt van Abraham, Izak en Jakob.* Zie profetische les 1

Niveau C: Moord, diefstal en vals getuigenis: het 6de, 8ste en 9de gebod onderstrepen de speciale belangen van weduwen, wezen en armen met de waarschuwing hen niet verkeerd te behandelen, een onschuldige en rechtvaardige niet te vermoorden of te verzuimen hen recht te verschaffen mede door het aannemen van geschenken.

Niveau D: Diefstal, vals getuigenis en begeerte: het 8ste 9de en 10de gebod onderstrepen het belang van eerlijkheid, teruggave, vergeving en verdraagzaamheid ten opzichte van de naaste.

Niveau E: Het eren van ouders en toewijding: het 5de gebod betreft hen die apart zijn gezet om heilig te leven voor JHWH en in onderwerping aan de heersers. Een apart gezet persoon is ritueel rein door controle over wat zijn lichaam in en uit gaat via de mond. Rein vlees en goede woordkeus maken dat hij kan naderen tot JHWH

Niveau F: Sabbat, feesten en eerstelingen: Het 4de gebod gehoorzamen kreeg gestalte in het correct offeren van de eerstelingen van de oogst en het vee op specifieke tijden. *(Kaïn en Abel kenden deze voorschriften al, maar Kaïn negeerde die met als gevolg dat zijn offer werd afgewezen)*. De offers op de 8ste dag helpen de offeraar er aan te herinneren dat zijn winst te danken was aan JHWH en Hem dus toebehoort.

Centrale as: De eerstgeborenen behoren JHWH toe. Dit gebod omvat het gehele verbond! JHWH doodde de eerstgeborenen van Egypte zodat Israël bevrijd kon worden uit de slavernij om Hem alleen te aanbidden. De eerstgeborenen van Israël zijn de erfenis en de prijs voor Zijn bewerkte verlossing. Het gaat zelfs zover dat JHWH zélf zijn enig- en dus ook eerstgeboren zoon gegeven heeft, hetgeen profetisch al besloten lag in het bloed van het Pesach lam aan de deurposten in Egypte : zie profetische les 2

Profetische lessen & verbintenis met de profeten en het vernieuwde verbond (de b'riet chadasja, veelal bekend als het Nieuwe Testament)

Welke profetische lessen zou dit hoofdstuk van de Torah, in het bijzonder de centrale as, aan ons mee willen geven voor het laatst der dagen? Want we moeten begrijpen dat de verhalen van de Torah meer te maken hebben met de toekomst dan het verleden volgens Psalm 40:8,9 en Jesaja 46:8-10. Ook Hebreëen 3:5 is duidelijk: En Mozes is wel trouw geweest in heel Zijn huis, maar als dienaar, om te getuigen van wat later gesproken zou worden..

Jesjoea zélf bevestigd dit principe na zijn opstanding aan de Emmaüsgangers in Lucas 24:27.

*Even later zegt Jesjoea het zelfde tegen de elf discipelen in vers 44: En Hij zei tegen hen: **Dit zijn de woorden die Ik tot u sprak toen Ik nog bij u was, dat alles vervuld moest worden wat over Mij geschreven staat in de Wet van Mozes en in de Profeten en in de Psalmen.** Vers 45 vervolgt: Toen opende Hij hun verstand zodat zij de Schriften begrepen. Ook in Johannes 5:45-47 wijst Jesjoea duidelijk op Mozes die over hem schreef tegenover de Schriftgeleerden: Denk niet dat Ik u zal aanklagen bij de Vader; die u aanklaagt, is Mozes, op wie u uw hoop gevestigd hebt. Want als u Mozes geloofde, zou u Mij geloven; **want hij heeft over Mij geschreven.** Maar als u zijn Schriften niet gelooft, hoe zult u Mijn woorden geloven? Mogen onze ogen geopend worden voor de Torah en de woorden van Jesjoea als we nog wat Schriftplaatsen langs gaan!*

Profetische les 1: Paulus stelt dat wie vreemd is of vervreemd is, alsnog medeburger en huisgenoot kan worden tesamen met het gelovig overblijfsel in het laatst der dagen. De Torah gebied wel 36 keer dat we de vreemdeling moeten liefhebben! Veel meer als bij geboden die wij vaak belangrijk achten zoals de sabbat houden, besnijdenis, verboden voedsel, liegen, diefstal etc. Het 'mishandelen' en 'onderdrukken' slaat volgens de wijzen van Israël op monetair- en mondeling wangedrag. Dus financiële uitbuiting en discriminatie. JaH heeft nooit bedoeld dat een vreemdeling zich 2de rangs burger voelt: **Efeze 2:11-22**

De geheiligden moeten niet vergeten dat ze zélf verlost zijn van een demonische slavernij en moeten daarom vreemdelingen goed behandelen onderwijst Jesjoea die zichzelf met een vreemdeling vergelijkt: **Mattheüs 25:31-46** We kunnen vreemdelingen zoals wij die kennen, waaronder ook vele

moslims en economische vluchtelingen niet geheel vergelijken met de vreemdelingen zoals beschreven in dit Torah gebod; want de vreemdeling werd geacht zich geheel te houden aan de Torah in het beloofde land maar wij leven niet in het beloofde land en vreemdelingen mogen hun eigen godsdienst hier uitleven en uitdragen.

Profetische les 2: Lees in **Kolossenzen 1:15-23** over de eerstgeborene van de schepping en de eerstgeborene uit de doden Jesjoea. Jesjoea als Eerstgeborene uit de doden, daar zijn de meesten het over eens; maar 'eerstgeborene van de schepping' wordt zeer verschillend uitgelegd afhankelijk van welke bril je opzet met vooraannames over de identiteit van Jesjoea en wanneer Hij geschapen is. Zonder een volledige uitleg te kunnen en willen geven binnen het bereik van een overdenking bij het te bespreken chiasme, bij deze toch een aanzet tot Bijbelstudie op het thema voorbestaan:

In het Hebreeuwse denken wordt, over iets dat onomstotelijk voorbested is, om die reden al gesproken alsof het al bestond. Probeer deze tekst daarom eens te onderzoeken vanuit dat gegeven én in context met andere teksten zoals: **1 Timotheüs 2:5** *Want er is één God. Er is ook één Middelaar tussen God en mensen, de mens Jesjoea de Messias;* Deze mens Jesjoea is geboren als mens uit Mirjam: **Lucas 1:35** *En de engel antwoordde en zei tegen haar: De Heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen. Daarom ook zal het Heilige Dat uit u geboren zal worden, Gods Zoon genoemd worden.* Dan is **1 Petrus 1:20** *helder: Hij is wel van tevoren gekend, vóór de grondlegging van de wereld, maar in de laatste tijden geopenbaard omwille van u.* Het zelfde patroon geldt ook voor ons als gelovigen: **1 Petrus 1:1,2** *Petrus, een apostel van Jezus Christus, aan de vreemdelingen in de verstrooiing, uitverkoren overeenkomstig de voorkennis van God de Vader, door de heiliging van de Geest, tot gehoorzaamheid.* **Hebreeën 12:18-24** *blikt terug op Mozes en het volk bij de berg Sinai die een verdieping op de Torah voorgehouden worden zoals verhaald in Exodus 20 en het nu besproken chiasme. Daarnaast spreekt Hebreeën 12 over ons als eerstelingen met een voorbestemming die nog een definitief feit moet worden: vers 22,23* *Maar u bent genaderd tot de berg Sion en tot de stad van de levende God, tot het hemelse Jeruzalem en tot tienduizendtallen van engelen, tot een feestelijke vergadering en de gemeente van de eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn,*

De voorwaarden om tot JHWH te mogen naderen zijn ongewijzigd, net als bij de berg Sinai: **Hebreeën 12:28,29** *Laten wij daarom, omdat wij een onwankelbaar Koninkrijk ontvangen, aan de genade vasthouden en daardoor God dienen op een Hem welgevallige wijze, met ontzag en eerbied. Want onze God is een verterend vuur.*

De aanbieder moet weten wie hij aanbid, vrij zijn van afgoderij, seksueel moreel levend en de moadiem eerbiedigen: **Handelingen 15:15-21**

Ook Nieuw testamentisch werden meesters geacht goed te zijn voor hun slaven en ze rechtvaardig behandelen: **Kolossenzen 4:1** *In deze tijd vertaald zou je kunnen zeggen dat werkgevers een goede cao moeten overeenkomen voor hun werknemers.*

Gelovigen moeten eerlijk en vergevingsgezind zijn, zelfs tegenover vijanden: **Mattheüs 5:43-46**; *Let op! Het citaat 'haat uw vijand' is géén Bijbels citaat maar een menselijke toevoeging waar Jesjoea de Farizeeën juist op aanvalt.*(Mattheüs 15:9 en Jesaja 29:13) **Efeze 4:30-32**; **1 Thessaloniëzen 5:12-22**